



Təbib

Təsisçi: Azərbaycan
Tibb Universiteti

Qəzet 1933 - cü ildən çıxır.

№ 07 (1582) 15 aprel 2014 - cü il

Qiyməti 40 qəpik



Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin 2014-cü ilin birinci rübünün sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş iclası keçirilmişdir

Aprelin 13-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin 2014-cü ilin birinci rübünün sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş iclası keçirilmişdir.

Prezident İlham Əliyev giriş nitqində 2014-cü ilin birinci rübündə də ölkəmizin dinamik inkişaf etdiyini, iqtisadiyyatın 2,5 faiz artdığını, ümumi daxili məhsulun səviyyəsinin yüksəldiyini, qeyri-neft sektorunun iqtisadiyyatdakı çəkisinin çoxaldığını bildirdi. Ölkə iqtisadiyyatının şaxələndirilməsi ilə bağlı tədbirlərin davam etdirildiyini, sosial məsələlərin həllinin diqqət mərkəzində saxlandığını, əhəlinin banklardakı əmanətlərinin 20 faizdən çox artığını deyən dövlətimizin başçısı orta aylıq əmək haqqının da təxminən 7 faiz yüksəldiyini vurğuladı, valyuta ehtiyatlarının çoxalaraq hazırda 53 milyard dollar təşkil etdiyini diqqətə çatdırdı.

Prezident İlham Əliyev qeyd etdi ki, ölkəmizin əsas iqtisadi parametrləri çox müsbətdir və bu mənzərə gələcəyə nikbinliklə baxmağa imkan verir. Birinci rübdə əhəlinin tibbi müayinədən keçməsi ilə bağlı proqramın uğurla icra olunduğunu, son iki ayda dörd milyon insanın bu müayinədən keçdiyini deyən dövlətimizin başçısı üçüncü regional, o cümlədən Bakı və ətraf qəsəbələrin sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramlarının əhəmiyyətindən danışdı. İlin ilk üç ayında sahibkarlığın inkişafı, biznes mühitinin daha da yaxşılaşdırılması ilə bağlı tədbirlərin görüldüyünü deyən Prezident İlham Əliyev Azərbaycanda investisiya mühitinin yüksək səviyyədə olduğunu, daxili investisiyaların xarici sərmayələri üstələdiyini bildirdi. Dövlətimizin başçısı dedi ki, indi Azərbaycanın xarici dövlət borcu ümumi daxili məhsulun 8 faizini təşkil edir. Bundan əlavə, ilin birinci rübündə Azərbaycan dünyada öz mövqelərini daha da möhkəmləndirmişdir. "Bizim xarici siyasətimiz açıqdır, prinsiplidir və beynəlxalq hüquqa, ədalətə söykənir", - deyən dövlətimizin başçısı bütün bunların ölkəmizə böyük rəğbət yaratdığını qeyd etdi. İlin əvvəlindən etibarən xaricə səfərlərində, iştirak etdiyi beynəlxalq tədbirlərdə bir daha Azərbaycana verilən yüksək önəmın şahidi olduğunu qeyd edən Prezident İlham Əliyev ikitərəfli formatda görüşlərin də səmərəli keçdiyini vurğuladı...

Bu sayımızda

Rektor semestr qabağı tələbələrə görüşüb

3



"Beş günlük rezident ol" layihəsinin qaliblərinə sertifikatlar təqdim olundu

5

Tələbələrımız çempionatlığa uğurla başladılar

2



Tibb Universitetində Rentgenologiya-Radiologiya təlimi keçirildi

3

Amerikalı alim ATU-da mühazirə oxudu

8



I.İsayev:
"Azərbaycan Tibb Universitetinin maddi- texniki bazası heç zaman bu qədər yüksək olmamışdır"

4

Saatlı rayonunun sakinləri pulsuz müayinə və müalicə olunacaqlar

Aprelin 12-də Azərbaycan Tibb Universitetinin rektoru, Milli Məclisin deputatı, akademik Əhliman Əmiraslanov Saatlı rayonundan olan seçiciləri ilə görüşüb.



Görüş zamanı Əhliman Əmiraslanov son illər bölgələrdə, o cümlədən Saatlıda aparılan quruculuq işlərindən, əhalinin sosial vəziyyətinin yaxşılaşdırılması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər və nəzərdə tutulan yeni layihələr



barədə danışılıb.

Daha sonra rayonun Varxankənd, Dəllər, Yeni Novruzlu, Musabəyli, Beyli və digər kəndlərdən olan seçicilərin üzleşdikləri problemlər, həmçinin orta məktəblərin sosial problemləri, ali məktəblərdə ödənişli təhsil, suvarma, qaz və digər məsələlərlə bağlı müzakirələrini dinləyib.

Şəkərli diabet, göz, oynaq xəstəliklərinin müayinəsi və müalicəsi, bundan əlavə, bir neçə nəfərin, o cümlədən onkoloji xəstəliyi olan seçicinin pulsuz eməliyyat olunması ilə bağlı konkret tapşırıqlar verib.

ATU-da xarici qonaqlarla görüş olub

Dünya ölkələrinin müxtəlif sahələr üzrə tanınmış tibb alimləri, professorlar Azərbaycan Tibb Universitetinin qonağı olublar. Universitetin rektoru, akademik Əhliman Əmiraslanovla görüşdə Amerika-Avstriya Fondunun direktoru, klinik urologiya üzrə professor Volfqanq Aulitski, Kolumbiya Universitetinin klinik pediatriya üzrə professoru Con Lorenz, Amerika-Avstriya Fondunun digər əməkdaşları iştirak ediblər.



Görüş zamanı millət vəkili Əhliman Əmiraslanov qonaqlara ATU-nun fəaliyyəti, universitetin həkim-müəllim heyəti, son illər istifadəyə verilən klinikaları barədə ətraflı məlumat verib. Daha sonra azərbaycanlı səhiyyə işçilərinin xarici ölkələrdə fəaliyyətinə dair fikir mübadiləsi aparılıb.

Cənab Volfqanq Aulitski də öz növbəsində ATU ilə tanışlığından məmnun qaldığını bildirib. Onun sözlərinə görə, rəhbərlik etdiyi Amerika-Avstriya Fondunun xətti ilə tanınmış professorlar və həkimlər dünyanın müxtəlif ölkələrində təlimlərdə çıxış edirlər. V.Aulitski ATU-nun peşəkar həkimlərini də təlimçilər sırasında görmək istədiyini bildirib.

Xarici qonaqlarla görüşdə ATU-nun elmi işlər üzrə prorektoru İbrahim İsayev, beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdiri Rəhime Qabulova, rezidentura şöbəsinin dekan müavini İsmayıl Əfəndiyev, I cərrahi xəstəlikləri kafedrasının dosenti Nadir Zeynalov iştirak ediblər.

Görüşün sonunda qonaqlara xatirə hədiyyələri təqdim olunub.

ATU-nun mətbuat xidməti

Kurikulum komissiyasının ilk toplantısı

Aprelin 9-da ATU-da yeni yaradılmış Kurikulum komissiyasının ilk toplantısı keçirilmişdir.

Toplantının giriş sözü ilə universitetin tədris işləri üzrə prorektoru, ə.e.x., professor Sabir Əliyev açaraq inteqrasiyalı proqram əsasında aparılan tibb təhsili, onun üstünlükləri barədə danışmış, eləcə də müasir tibb təhsilində, dünyanın əksər tibb universitetlərində bu tipli tədris proqramlarının tətbiqini qeyd etmişdir. Bunu nəzərə alaraq ATU-nun Mərkəzi Metodik Komissiyasında inteqrasiyalı təhsil proqramı hazırlamağın zəruriliyi haqqında qərar qəbul edilmiş və buna müvafiq olaraq universitetin rektoru, akademik Əhliman Əmiraslanovun müvafiq əmri əsasında tərkibi 59 nəfərdən ibarət Kurikulum komissiyası yaradılmışdır. Komissiyanın tərkibinə müvafiq fənlərin ən bacarıqlı müəllimləri daxil edilmişdir.

Sonra Komissiyanın baş koordinatoru,

Tədris metodik və innovasiya şöbəsinin müdiri professor Akif Qurbanov çıxış edərək, İnteqrasiyalı təhsil proqramı haqqında geniş məlumat vermişdir. O qeyd etmişdir ki, inteqrasiyalı təhsil tibb elmini ayrı-ayrı fənlər şəklində deyil, onların məqsədyönlü və ardıcıl birləşdirilməsi nəticəsində hazırlanmış bir proqram əsasında aparılmasını nəzərdə tutur. Belə bir proqram tələbələrin aldıkları biliklərin onların mövcud bilik çərçivəsinə asanlıqla yerləşməsinə, güclənməsinə və digər biliklərlə inteqrasiyasını təmin edir. Belə ki, kiçik və təcrid olunmuş hissələr (fənlər) şəklində olduqda əvvəlki hissələr sonrakılarla əlaqələnmə bilmir.

Toplantının sonunda Komissiya üzvləri ilə nəzərdə tutulan proqramın hazırlanması prinsipləri haqqında müzakirələr aparılmışdır.

"TƏBİB"

Tələbələrımız çempionatlığa uğurla başladılar

Gənclik tələbə idman Cəmiyyəti ilə Təhsil Nazirliyinin birgə təşkil etdiyi ali məktəb tələbələri arasında idmanın bir neçə növü üzrə Respublika Çempionatlığına start verilib.

Bu yarışların əsas məqsədi 2015-ci ildə keçiriləcək XII Universiadağa hazırlıqdır.

Birinci keçirilən dama üzrə yarışda universitetimizin komandası bütün ali məktəblərin komandalarına qalib gələrək birinci yerə çıxıb. Komandanın tərkibində Bağirov Məcid, Hüseynli Oruc, Əlizadə Ülfət, Sadıxlı Leyli,

tərkibi: Zalov Fəqan, Əli Cəvid Xan Turalı Burak, Məhəmməd Xan, Ridvan Qode Adnan, Yusifova Fəridə, Parfyonova Yana, İbanova Lalə, Ağayeva Könül. Məşqçi Nərgiz Mehtiyeva.



Qızlardan ibarət voleybol yarışında komandamız məşqçi Yana Kuznetsovanın rəhbərliyi altında gərgin mübarizədən sonra 2-ci yerə çıxıblar.

Qeyd edim ki, hələlik idmanın 9 növü üzrə keçirilən Respublika Çempionatlığı davam edir.

Mart ayında "Novruz

bayramı"na həsr olunmuş universitetimizin fakültələr arası futzal idman növü üzrə birincilik keçirildi. Bu yarışda stomatologiya fakültəsinin komandası I, I müalicə-profilaktika fakültəsinin komandası II və II müalicə-profilaktika fakültəsinin komandası III yeri tutublar.

Yarışda fərqlənən qaliblər Azərbaycan Tibb Universitetinin idman klubunun fəxri fərmanları və Tələbə Həmkarlar İttifaqı Komitəsinin mükafatları ilə təltif olunublar.

Bu oyunlarda iştirak edən bütün tələbələrimizi və məşqçiləri təbrik edir, onlara cansağlığı və təhsildə müvəffəqiyyətlər arzulayırıq!

Badminton idman növü üzrə qadın komandamız II yeri, kişilərdən ibarət komandamız isə III yeri tutdular. Komandanın

Sevinc İSAYEVA,
İdman klubunun sədri

Rektor semestr qabağı tələbələrle görüşüb

◆ Azərbaycan Tibb Universitetinin həyatında əlamətdar hadisələrdən sayılan önəmli istehsalat müşavirələri aprelin əvvəlindən başlayaraq universitetin bütün fakültələrini (I müalicə profilaktika, II müalicə profilaktika, pediatriya, stomatologiya, tibbi profilaktika və tibbi biologiya) əhatə etmişdir. Semestr qabağı ayrı-ayrılıqda keçirilən müşavirələrin bütün toplanlarında iştirak edən universitetin rektoru, millət vəkili, akademik Əhliman Əmiraslanov tələbələrin dərəcə davamiyyəti yataqxana problemi və onların sosial şəraiti ilə maraqlanıb.

Tələbələr qarşısında çıxış edən Ə.Əmiraslanov dedi ki, indi ölkəmizdə korrupsiya ilə bağlı bütün sahələrdə mübarizə aparıldığı bir zamanda təhsil sahəsində də bir sıra islahatlar həyata keçirilir. Universitetimizdə artıq neçə ildir ki, imtahanlar kompyuter vasitəsilə test üsulu ilə aparılır. Bu üsul öz obyektivliyi, şəffaflığı, ədalətli olması, tələbələr üçün bərabər şəraiti yaradılması, subyektiv təsirlərin aradan qaldırılması, ictimai rəyin müsbət istiqamətdə dəyişməsi ilə fərqlənir. Biliyin düzgün qiymətləndirilməsi üçün bütün tədbirlərin görüldüyünü diqqətə çatdıran rektor bildirdi ki, hələlik ən doğru

və optimal üsul budur. Sözüünə davam edən Ə. Əmiraslanov vurğuladı ki, ilbəl universitetimizin maddi- texniki bazası möhkəmlənir, əməkdaşların iş şəraiti yaxşılaşır və multi media sistemi ilə bağlı yeni avadanlıqlar alınır. Bəzən olur ki, fərqli fikirlərlə də qarşılaşırıq. Təbii ki, yeni bir üsulü təcürübəyə tətbiq edəndə ümumi nəticələrə öz mənfi təsirini göstərən amillər ortaya çıxır. Çünki bu elə sistemdir ki, buraya daim nəşə əlavə edilməlidir. Əlbəttə

fənləri üzrə peşə fəaliyyəti üçün vacib olan bilik və bacarıqların mənimsənilməsi təmin edilməli və qiymətləndirilməlidir. Mən elə hesab edirəm ki, gələcəkdə test bankını böyütməli və indiki testlərin suallarını bir qədər mürəkkəbləşdirmək lazımdır. Bu sistemin üstünlüyünün ən əsas cəhətlərindən biri də bu sistemin qapalı olmasıdır ki, ora kənardan heç bir halda müdaxilə etmək mümkün deyildir".

Çıxışını tələbələrle səmimi



ki, bu üsulla aparılan imtahanların təkmilləşməsinə də ehtiyac vardır. Belə ki, tərtib edilən testlərin düşündürücü olması, tapmaca, əzbərləmə elementlərinin aradan qaldırılması, bundan başqa semestr boyu təməl və ixtisas

söhbət əsasında quran rektor klassik imtahanla yeni virtual test imtahanlarının fərqli cəhətlərindən bəhs etdi və hər iki imtahan növünə tələbələrin də münasibətini dinlədi. Yeni sistemin daha əlverişli olduğunu söyləyən tələbələr



rektorun fikrini hamılıqla dəstəklədiklərini bildirdilər.

Son zamanlar müəllimlərin çap etdirdiyi dərsliklərə də münasibətini bildirən universitetin rəhbəri dedi ki, hazırda elə dərsliklər vardır ki, onlar köhnəlib, öz aktuallığını itirib və yaxud da bəziləri isə müxtəlif dillərdən tərcümələrdir ki, onlar da istənilən tələblərə cavab vermirlər. Bu kimi məsələlərə yenidən baxmağın vacib olduğunu söyləyən rektor kafedralarda belə kitabların tələbələrə zorla satılmasını da dilə gətirdi və bu halların yolverilməz olduğu barədə kafedra müdirlərinə xəbərdarlıq etdi.

Sonra akademik Ə.Əmiraslanov tələbələrin universitetdəki nizam-intizamı, o cümlədən tədris proqramı, dərəcə cədvəli və s. ilə bağlı

məsələlərə də toxundu. O, bu işlər haqqında tələbələrin də fikirlərini öyrənmək üçün onların təklif və rəylərini dinlədi, müxtəlif məsələlərə aid suallarını da cavablandırdı. Rektor ona ünvanlanan bir sıra müraciətlərin araşdırılması ilə bağlı yerində göstəriş verdi.

Ə.Əmiraslanov belə görüşlərin yalnız istehsalat müşavirələrində deyil, bundan sonra da mütəmadi olaraq təşkil ediləcəyini və təhsilin səviyyəsinin daha da yüksəldilməsi üçün müvafiq tədbirlərin görülməyini toplantı iştirakçılarının diqqətinə çatdırıb.

Bir neçə gün ardıcıl davam edən toplantılarda universitetin prorektorları, fakültə dekanları və kafedra müdirləri iştirak edirdilər.

MƏNSUR

Tibb Universitetində Rentgenologiya-Radiologiya təlimi keçirildi

Türkiyə Respublikası Baş nazirinin Türk Əməkdaşlıq və Koordinasiya Agentliyi (TİKA), Bakı Proqram Koordinatorluğu, Yerüzü Doktorları təşkilatı və Azərbaycan Tibb Universitetinin birgə əməkdaşlığı ilə təşkil olunmuş "Rentgenologiya-Radiologiya üzrə mövzusunda təlimin açılış mərasimi keçirildi.

Toplantıda giriş nitqi söyləyən ATU-nun rektoru, millət vəkili, akademik Əhliman Əmiraslanov təlimdə seçilən mövzunun aktuallığını xüsusi qeyd edərək, bunun praktiki cəhətdən əhəmiyyətli məsələ olduğunu vurğuladı. Bir qədər əvvəl Kanadada olduğunu xatırladan rektor orada bir sıra görüşlər keçirdiyini və gələcəkdə Kanada universiteti ilə əməkdaşlıq etmək üçün fikir mübadiləsi aparıldığını iştirakçıların diqqətinə çatdırdı.



Qonaqları yeni istifadəyə verilmiş klinika barədə məlumatlandıran universitetin rəhbəri burada yaradılan şəraitlə də onları yaxından tanış etdi. Belə tədbirlərin mütəxəssislərimiz üçün böyük əhəmiyyət daşıdığını söyləyən akademik Ə.Əmiraslanov bildirdi ki, bu təlimlərin təkə mərkəzdə deyil, o, cümlədən regionlarda da keçirilməsi nəzərdə tutulub. Gəncə və Şəmkir bölgəsində aprelin 3-dən 10-a qədər eyni mövzuda işini davam etdirəcək.

Mərasimdə iştirak edən millət vəkili Mələhət Həsənova rentgenologiya və

radiologiya üzrə təlimlər keçirilməsinin ölkəmizdə bu sahə üzrə peşəkar həkimlərin yetişməsinə öz müsbət təsirini göstərəcəyini bildirdi. O, son 3 ildə türkiyəli həkimlərin qayğısı sayəsində şəmkirli mütəxəssislərin təcrübələrini artırmaq məqsədilə Türkiyə universitetlərində olduqlarını dilə gətirdi. Millət vəkili bu təlimlərin davamlı olaraq gələcəkdə də keçirilməsi üçün bir sıra əməli tədbirlərin planlaşdırıldığını da diqqətə çatdırdı və təlim iştirakçılarına bu xeyirxah işdə uğurlar dilədi.

Konfransdan sonra xarici mütəxəssislərlə universitetimizin radiologiya sahəsində çalışan həkimləri arasında dəyirmi masa keçirildi. Onlar dünyada Rentgenologiya-Radiologiya sahəsindəki son yeniliklər haqqında işgüzar müzakirələr apardılar.

Konfransda Türkiyə Respublikası Baş nazirlik Türk Əməkdaşlıq və Koordinasiya Agentliyinin (TİKA) Bakı Proqram Koordinasiya Ofisinin Koordinatoru Mustafa Haşim Polat, TİKA Bakı Proqram Koordinasiya Ofisinin Koordinatorunun müavini İsmail Gürlek, Kanadanın Dalhousie Universitetinin əməkdaşı, doktor Müni- re Gündoğan, Toronto Universitetinin Tibbi Vizualizasiya Departamentinin əməkdaşı, St. Mişel Hospitalının radioloq doktor Errol Colak, ATU-nun elmi işlər üzrə prorektoru, professor İbrahim İsayev, ATU-nun beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin rəhbəri, dosent Rəhimə Qabulova, Tədris Terapevtik Klinikasının direktoru, professor Surxay Musayev və universitetin radiologiya sahəsində çalışan əməkdaşları iştirak ediblər.

Qabil ABDULLAYEV

Böyük Elmi Şurada

Böyük Elmi Şuranın aprelin 1-də keçirilən növbəti yığıncağını universitetin rektoru, millət vəkili, akademik Əhliman Əmiraslanov açaraq II uşaq xəstəlikləri kafedrasının müdiri, professor Amalya xanım Əyyubovanı yubileyi münasibətilə təbrik edib. Amalya xanım ona göstərilən diqqət və qayğıya görə universitet rəhbərliyinə, elmi şuranın üzvlərinə təşəkkürünü bildirib.

Bundan sonra universitetin elmi işlər üzrə prorektor, professor İbrahim İsayevin "Azərbaycan Tibb Universitetinin 2013-cü il üçün elmi-tədqiqat işlərinin yerinə yetirilməsi haqqında" hesabatı dinlənilib.

2013-cü ilin Azərbaycan Tibb Universitetinin həyatında müstəqil Azərbaycanın memarı və qurucusu, ümummilli lider Heydər Əliyevin 90 illik yubileyinin qeyd edilməsi və Tədris-Cərrahiyyə Klinikasının təntənəli açılışı ilə yadda qaldığını diqqətə çatdıran prorektor Ulu öndərin fəaliyyətin bütün mərhələlərində Azərbaycanda elm və təhsilin inkişafına xüsusi qayğı ilə yanaşdığını vurğulayıb.

2013-cü ildə prezident seçkilərində inamlı qələbə qazanan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Azərbaycanda elm və təhsilin məhz bu ənənələr əsasında inkişaf etdiyini deyib: "Dövlətin diqqəti sayəsində bu gün Azərbaycanda elm və təhsilin inkişafı istiqamətində mühüm nəticələr əldə olunmuşdur. Son illərdə yüksək ixtisaslı tibb kadrları hazırlayan Azərbaycan Tibb Universitetinin maddi-texniki bazası möhkəmlənmiş və Universitetin nəzdində onkoloji, tədris-terapevtik və stomatoloji klinikalar fəaliyyət göstərir. 2013-cü ildə Prezident İlham Əliyevin Sərəncamı əsasında Azərbaycan Tibb Universitetinin 500 çarpayılıq Tədris-Cərrahiyyə Klinikası müasir səviyyədə inşa olunmuşdur.

Prezident İlham Əliyevin və xanımı Mehriban Əliyevanın klinikanın açılış mərasimində iştirak etməsi dövlətimizin bu ali təhsil ocağının inkişafına diqqət və qayğısının əyani göstəricisidir".

2013-cü ildə respublikamızın həyatının bütün sahələrində, xüsusən də təhsil sahəsində böyük uğurlar əldə edildiyini vurğulayan məruzəçi ölkə rəhbərliyinin milli səhiyyə sistemində xüsusi diqqət və qayğısını önə çəkərək Azərbaycan səhiyyəsinin inkişafındakı xidmətlərinə görə bir qrup universitet əməkdaşının fəxri adlarına və xüsusi mükafatlara layiq görüldüyünü qeyd edib.

Son zamanlar tədqiqatçıların qarşısına qoyulan tələblərin köklü surətdə dəyişdiyini deyən İbrahim İsayev bildirib ki, elmin səviyyəsi dünyanın nüfuzlu elmi jurnallarında beynəlxalq məlumat bazalarına daxil olan SCİ (elmi istinad gətirmə), SSCİ, SCOPUS, Pubmed və sair çap olunmuş məqalələrin, bu məqalələrə başqa müəlliflər tərəfindən istinad olunması hallarının və dünyanın aparıcı elmi mərkəzlərində çıxış etmək üçün dövətlərin sayı ilə ölçülür. 2013-cü ildə Universitetin

əməkdaşları tərəfindən yuxarıda sadalanan mənbələrdə 43 məqalə dərc olunub.

Respublikamızın beynəlxalq miqyasda nüfuzunun artmasına və bunun nəticəsində universitetimizdə bir çox beynəlxalq konqres və konfransların, müxtəlif məzmunlu görüşlərin keçirilməsinə diqqət yönəldən İbrahim İsayev hesabat məruzəsində 2013-cü ildə aparılan

ilə Şərqi Asiya ölkələri arasında əməkdaşlıq üzrə TEMPUS TASSIS proqramına görə Transavropa əməkdaşlığının üzvüdür.

70-ə yaxın universitetlə əməkdaşlıq edən Azərbaycan Tibb Universiteti 2013-cü ildə 11 universitetlə müqavilə bağlayıb.

Son iki ildə Azərbaycan Tibb Universitetində Avropa İttifaqının MUMEENA (Qonşu Şərqi Avropa Ölkələrində Tibb Təhsilinin

rilmiş, müxtəlif istiqamətlərdə müzakirələr aparılmışdır".

2013-cü ildə universitet əməkdaşları tərəfindən Kürdəmir və Saatlı rayonlarının bir sıra kəndlərində əhalinin dar ixtisaslı həkimlərin iştirakı ilə müayinə olunduğunu şura üzvlərinin nəzərinə çatdıran İbrahim İsayev bildirib ki, müayinələrdən sonra səhhətində ciddi problemi olan bəzi xəstələr müalicə almaq

Nuru Bayramov, Habil Muradov və Lalə Allahverdiyeva hesabata qənaətbəxş qiymətləndirərək universitetin elmi potensialının yüksək olduğunu, aparılan işlərin istiqamətinin düzgün müəyyənləşdirildiyini söyləyiblər. Həllini gözləyən problemlərlə bağlı təkliflərini irəli sürən natiqlər yerli və beynəlxalq grant layihələrində iştirakın vacibliyindən söz açıb-

2013-cü ildə yerinə yetirilmiş elmi-tədqiqat işlərinin nəticələri müzakirə olunub



elmi-tədqiqat işlərinin nəticələrini şərh edərək bildirib ki, bunlar 12 monoqrafiyada və kitabda, 15 dərslikdə, 18 dərs vəsaitində, 6 kitabça və sorğu ədəbiyyatında, 7 elmi əsərlər məcmuəsində, 18 metodik tövsiyədə, 6 ixtiraya Azərbaycan Respublikasının patentində öz əksini tapıb. O cümlədən 443 elmi işin xaricdə, 712 elmi işin isə respublikamızda dərc olunduğunu xatırladıb.

2014-cü il yanvar ayının əvvəlinə olan məlumata əsasən Azərbaycan Tibb Universitetində ümumilikdə 1147 nəfər professor-müəllim və elmi işçinin çalışdığını vurğulayan prorektor qeyd edib ki, 1203 nəfərdən ibarət professor - müəllim heyətinin sırasında Rusiya Tibb Elmlər Akademiyasının akademiki 4, RTEA-nın müxbir üzvü 1, Azərbaycan Respublikası Milli Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü 3, Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü 4, Dövlət Mükafatı Laureatı 4, əməkdar elm xadimi 31, əməkdar həkim 48, əməkdar müəllim 40, əməkdar bədən tərbiyəsi və idman xadimi 3, fəxri bədən tərbiyəsi və idman işçisi 3, əməkdar əzəci 1, əməkdar jurnalist 1, elmlər doktoru 163, fəlsəfə doktoru 832, professor 121 və dosent 339 nəfərdir.

ATU-nun beynəlxalq əlaqələrinin də günün tələbləri səviyyəsində qurulduğunu söyləyən prorektor hazırda bu təhsil və elm ocağının dünyanın nüfuzlu ali təhsil müəssisələri ilə sıx əməkdaşlıq etdiyini, bir sıra universitetlərlə fəal tələbə və mütəxəssis mübadiləsi apardığını deyib: "Universitet ali təhsil sahəsində Avropa İttifaqı, Mərkəzi və Şərqi Avropa ölkələri

Modernləşdirilməsi) layihəsi çərçivəsində tibb təhsilinin müasirləşməsi istiqamətində işlər aparılır. 36 aylıq bir müddəti əhatə edən bu layihədə Boyuk Britaniyanın Lids Universiteti, Niderlandın Utrext Universiteti,

üçün müxtəlif tibbi müəssisələrə göndəriliblər.

Çıxışında Əsaslı kitabxananın fəaliyyətinə də toxunan prorektor Universitet kitabxanasının müasir informasiya texnologiyaları ilə təchiz edildiyini, müasir tələblərə cavab verən İRBİS-64 avtomatlaşdırılmış kitabxana informasiya sistemi ilə (AKİS) təmin olunduğunu söyləyib: "2010-ci ildən bu sistem kitabxanamızın beynəlxalq informasiya məkanına daxil olmasının, dünya standartlarına uyğun elektron kitabxananın və elektron kataloqunun yaradılmasının, təhsil və elmi-tədqiqatlar üçün əsas amil olan elektron mənbələrindən sərbəst istifadə olunmasının təminatçısıdır. İrihəcmli server alınmış, İRBİS-64 sistemi vasitəsilə internetə çıxış təmin olunmuşdur.

Kitabxananın internetdə yerləşdirilmiş elektron kataloqu dünyanın istənilən nöqtəsindən istifadəçiyə kitabxanamızın fondu ilə tanış olmağa imkan verir. Elektron kitabxanalar informa-

lar. Eyni zamanda elmi-tədqiqat işlərinin aparılması məqsədilə xarici ölkələrə ezam olunmuş əməkdaşların qayıtdıqdan sonra gördükləri işlər barədə hesabat vermələrini məqsəduyğun hesab ediblər.

Məruzə və çıxışlarda səslənən fikirlərə yekun vuran Əhliman Əmiraslanov müzakirə olunan məsələnin vacibliyini önə çəkərək tədrislə elmi-tədqiqat işlərinin paralel aparılmasının zəruriliyindən danışıb: "Mən həmişə deyirəm ki, biz ilk növbədə müəllim olmaqla bərabər, həm də elmi tədqiqatçıyıq. Kafedralarda işləyənlərin böyük əksəriyyəti elmi-tədqiqat işləri ilə məşğul olmalıdırlar və nə vaxtsa məşğul olublar. Ona görə də elmi tədrisdən ayırmaq mümkün deyil, bu bir vəhdətdir. Əgər bu gün kimsə elmi tədqiqat aparmırsa, öz sahəsinin səviyyəsini yüksəltmərsə burada yaxşı tədrisdən söhbət gedə bilməz".

Kafedralarda elmi tədqiqatlara cavabdehlik daşıyan şəxsləri məsuliyyətli olmağa çağıran uni-



İspaniyanın Qranada və İtaliyanın "Cattolica del Sacro cuore" universitetlərinin koordinatorluğu ilə Tbilisi Dövlət Tibb Universiteti, Tbilisi Dövlət Universiteti, Ukrayna Milli Bohomolets adına universitet, İvano-Frankovsk Milli Tibb Universiteti, Azərbaycan Tibb Universiteti və Naxçıvan Dövlət Universiteti iştirak edirlər.

İndiyə qədər layihə üzrə Avropa İttifaqının dörd koordinator universiteti və üç tərəfdaş ölkənin nümayəndə heyətlərinin iştirakı ilə Tbilisi, Kiyev, Niderland, İngiltərə, İspaniya, İtaliya da görüş və seminarlar keç-

siyə mübadiləsi sistemlərinin, virtual informasiya mühitinin yaradılmasına, distant təhsilin inkişafına xidmət göstərir".

O, çıxışının sonunda xalqın sağlamlığının keşiyində dayanmaq kimi humanist bir vəzifə sahibi olduqlarını heç vaxt unutmayan Tibb Universiteti əməkdaşlarının bundan sonra da yorulmadan səhiyyənin inkişafına, yeni tibb mütəxəssislərinin hazırlanmasına öz töhfələrini verəcəklərinə əminliyini bildirib.

Müzakirələr zamanı çıxış edən professorlar Zakir Qarayev, Çingiz Rəhimov, Qalib Qarayev,

versitetin rəhbəri grant layihələri üzərində ayrıca dayanıb. Vurğulayıb ki, bütün dünyada, eləcə də Azərbaycanda bu sahədə böyük məbləğdə vəsait ayrılır. Həmin vəsaitdən Azərbaycan Tibb Universitetinin yetərinə yararlanmadığını, Akademiyanın qabaqcıl institutları ilə müqayisədə geridə qaldığını vurğulayan rektor müdafiə surlarının, problem komissiyalarının, doktorantura və rezidenturanın işi ilə bağlı tövsiyələrini də şura üzvlərinin diqqətinə çatdırıb.

Arif MƏMMƏDLİ

"Beş günlük rezident ol" layihəsinin qaliblərinə sertifikatlar təqdim olundu

Aprelin 11-də ATU nun rektoru, millət vəkili, akademik Əhliman Əmiraslanov universitetin Tələbə Həmkarlar İttifaqı Komitəsinin həyata keçirdiyi "Beş günlük rezident ol" layihəsini uğurla başa çatdıran tələbələrə görüşüb.

Xatırladaq ki, layihədə iştirak edənlərin əksəriyyəti III, IV və V kurslarda təhsil alan tələbələr idi. Layihəyə qoşulmaq üçün 153 nəfər müraciət etsə də, onlardan yalnız 50-nə savadına, biliyinə və dünyagörüşünə görə üstünlük verilmişdir. Qalib tələbələr universitetimizin 20 kafedrasında tibbin müxtəlif sahələri üzrə fevralın 5-dən 13-ə dek rezident həkim kimi fəaliyyət göstərmişlər.

İlk öncə tələbələrin bu vaxt ərzində rezident kimi fəaliyyət göstərdikləri kafedralarda gördükləri avadanlıqlar, öyrəndikləri yeniliklər, yaxından təmasda olduqları xəstələrlə bağlı video

çarx nümayiş olundu.

Qalib tələbələrə təbrik edən akademik Ə.Əmiraslanov belə proqramların əhəmiyyətindən söhbət açaraq bu layihənin iştirakçıların gələcəkdə ixtisas seçiminə də kömək edəcəyini, tələbələrin indidən xəstələrlə yaxından təmasda olması isə onların peşəkar həkim kimi fəaliyyət göstərmələrinə hazırlıq üçün bir əsas olacağını söylədi.

Görüş zamanı digər məsələlərdən də danışan rektor bu günlərdə bütün fakültələrdə müəllim və tələbələrlə keçirdiyi toplantılardan da bəhs etdi. O, dedi ki, həmin toplantılarda tələbələrin təhsil səviyyəsi, sosial həyatı, həmçinin



onların qarşılaşdığı bir sıra problemlər müzakirə olunmuş, tələbələrin universitetimizin ictimai həyatında fəal iştirak etməsi üçün geniş fikir mübadiləsi aparılmışdır.

sonra akademik Ə.Əmiraslanov bu layihədə fərqlənən tələbələrə xüsusi sertifikatlar təqdim edərək onlara təhsillərində müvəffəqiyyətlər arzuladı.

Mərasimdə universitetin tədris işləri üzrə prorektoru, professor Sabir Əliyev, Həmkarlar İttifaqı Komitəsinin sədri, dosent Cahangir Qasımov, rezidentura şöbəsinin müdiri, dosent Rizvan Məmmədov və Tələbə Həmkarlar İttifaqı Komitəsinin sədri Elşad

Novruzov iştirak edirdilər.

M.CAVADOV

TEC-İN KONFRANSLARI

◆ Martın 28-də stomatologiya fakültəsinin 41-ci Tələbə Elmi Cəmiyyətinin konfransı keçirilib

Konfrans 2 bölmədən-kliniki və xarici dillər bölməsindən ibarət olub, müvafiq olaraq ATU-nun Stomatoloji Klinikasında və xarici dillər kafedrasında keçirilib.



yiş etdiriblər.

Münsiflər heyətinin rəyinə görə Günel Abbasova, Bayram Süleymanlı, Məmməd Əmin Məmmədli və Nərgiz Piriyeva məzmunlu çıxışları ilə ilk yerləri tu-



◆ Aprelin 7-də tibbi biologiya kafedrasında I müalicə-profilaktika fakültəsinin nəzəri təbabət bölməsi üzrə Tələbə Elmi Cəmiyyətinin konfransı keçirilib.

Konfransı fakültənin dekanı, professor Abuzər Qaziyev açaraq bildirdi ki, uzun illərdir Azərbaycan Tibb Universitetində Tələbə Elmi Cəmiyyətinin konfranslarını keçirməkdə əsas məqsəd gələcəkdə həkim olmaqla yanaşı, həm də elmi tədqiqatlara



həvəs göstərən bacarıqlı gənc tələbələrə şərait yaratmaqdır. Bu konfranslar ilk növbədə tələbələrin elmi tədqiqatla məşğul olmaq səriştəsini üzə çıxarır.

Formalaşmış alim potensialının böyük əksəriyyətinin tələbə vaxtı ilk addımlarını TEC-də atdığını söyləyən dekan qeyd edib ki, bu günkü konfransda da yer tutan tələbələrin tərcümehalına bir cümlə əlavə olunacaq: "Tələbə vaxtı TEC-in işində fəal iştirakına və maraqlı çıxışına görə diplomlar alıb".

Dekan münsiflər heyətini tədbir iştirakçılarına təqdim edib və konfransın işinə uğurlar arzulayıb.

Bundan sonra söz tədqiqatçı tələbələrə verilib. Ümumilikdə 7 məruzə dinlənilib.

İctimai fənlər kafedrası üzrə I müalicə-profilaktika fakültəsinin I kurs, 104^a qrup tələbəsi Fariz Cəfərov, II kurs, 110^a qrup tələbəsi Səxavət Yusifli, II kurs, 120^a qrup tələbəsi Leylan Məmmədova, tibbi biologiya və genetika kafedrası üzrə I müalicə-profilaktika fakültəsinin I kurs, 75^b qrup tələbəsi Vasim Qurbanzadə və II müalicə-profilaktika fakültəsinin I kurs, 273^a qrup tələbəsi Məhərrəm Alimli diploma layiq görüldülər. İctimai fənlər kafedrası üzrə I müalicə-profilaktika fakültəsinin I kurs, 77^a qrup tələbəsi Ümid Rüstəmli, I kurs, 80^a qrup tələbəsi Mehdi Həsənzadə və I kurs, 78a qrup tələbəsi Leyla Vəliyevaya isə sertifikatlar təqdim olunub.

L.SÜLEYMANOVA,

tibbi-biologiya kafedrası üzrə TEC-in sədri

◆ Martın 31-də eczaçılıq fakültəsinin Tələbə Elmi Cəmiyyətinin 82-ci konfransı keçirilmişdir. Konfransın işinə başlanmadan əvvəl fakültə dekanı, professor Tahir Süleymanov 31 mart tarixinin Dünya Azərbaycanlılarının soyqırım günü olduğunu qeyd etdi və soyqırım qurbanlarının xatirəsi 1 dəqiqəlik sükutla yad edildi. Konfransın işində fakültənin professor-müəllim heyəti və tələbələr iştirak etdilər.

Konfransa 21 tələbə 17 məruzə ilə qatılmışdı. Qiymətləndirmə münsiflər heyəti tərəfindən obyektiv keçirildi. Hər bir tələbə diqqətlə dinlənildi və tələbələrə mövzu ətrafında suallar verildi. Məmmədov Aysel İlham qızı və Ələkbərova Aysel Aydın qızı (ƏTTİ kafedrası, elmi rəhbər dosent S.Mehraliyeva) I yere, Hacıyeva Sərvinaz Faiq qızı və Parfyonova Yana Vyaçeslavovna (farmakoqnoziya və botanika kafedrası, elmi rəhbərlər professor Y.Kərimov, professor Ü.Həsənova) II yere, Novruzov Tural Süreddin oğlu və İsmayılova Gülnar Azad qızı (ƏTTİ kafedrası, elmi rəhbər baş müəllim S.Tağıyev) III yere layiq görüldülər. Bu il eczaçılıq fakültəsinin konfransını "Herba Flora" şirkəti dəstəkləyib sponsorluq etdi. Qaliblər elmi rəhbərləri ilə birgə pul mükafatı və hədiyyələrlə mükafatlandırıldılar.

10 elmi iş 2-ci tura vəsiqə qazandı. Bunlar aşağıdakı tələbələrin elmi işləridir: Məmmədov Aysel İlham qızı və Ələkbərova Aysel Aydın qızı,

tublar.

Konfransa yekun vuran fakültənin dekanı, professor Zöhrab Qarayev edilən çıxışlara münasibət bildirərək məruzəçilərin və elmi rəhbərlərin işlərini müsbət qiymətləndirib. Konfransda fərqlənən məruzəçilər diplom və sertifikatlarla təltif olunublar. Kliniki bölmədə fərqlənən tələbələrin məruzələri gənc həkimlərin və tələbələrin I Beynəlxalq Tibb Konqresinə təqdim olunub.

Ə.HACIYEV,
fakültə üzrə TEC-in elmi rəhbəri



Hacıyeva Sərvinaz Faiq qızı və Parfyonova Yana Vyaçeslavovna, Novruzov Tural Süreddin oğlu və İsmayılova Gülnar Azad qızı, Fərzullayev Səid Yaşar oğlu, Abdullayeva Nilufer Qəribəqızı, Qədimli Aydan İsrail qızı, Fərəcova Jalə Aftandil qızı, Əzizli Xumar Tərlan qızı, Janah Panah Şahzadə Akbar və Hacıyeva Nurane Əfqan qızı.

Ümumilikdə konfransın işi eczaçılıq fakültəsinin müəllim və tələbə heyəti tərəfindən yüksək qiymətləndirildi.

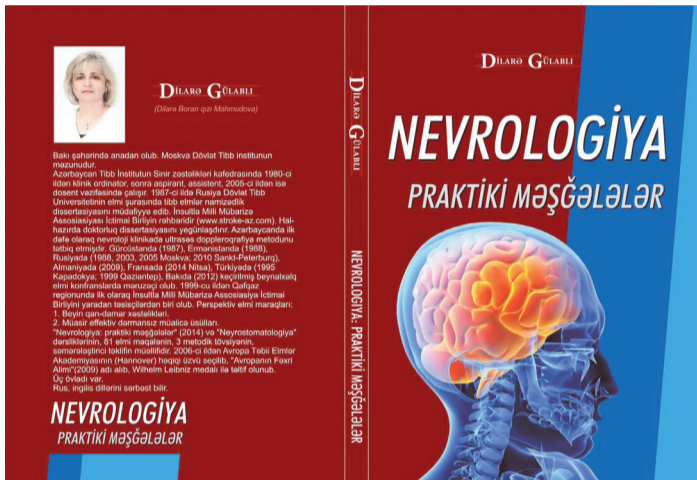
A.İSMAYILOVA

Fotolar Cənnətəli Çingizindir

"Nevrologiya: praktiki məşğələlər"

Dosent Dilarə Gülablı (Dilarə Mahmudova) təqdim edilən bu kitabı Tibb Universitetinin Nevroloji Klinikasında ali məktəb proqramına uyğun III-IV kurs tələbələrini sərbəst işləməsi və xəstələrin nevroloji statusunu müayinə etmək vərdişlərinə yiyələnmək, patoloji prosesin tipik diaqnostikasını öyrənmək üçün nəzərdə tutulub. Kitaba norma və patologiyada hərəkət aktivlik, hissiyyat, vegetativ innervasiya və ali psixi funksiyaların tədqiqi metodikaları daxil edilmişdir.

Kitabı rezidenturaya hazırlıq dövründə sinir sisteminin morfo-funksional xüsusiyyətlərinə aid bilik səviyyəsini artırmaq məqsədilə hər bir həkim istifadə edə bilər.



"Nevrologiya: praktiki məşğələlər" dərsliyi ən yeni elmi nailiyyətlər əsasında, nevrologiya elmi tarixinin təcrübəsi və digər müasir elm sahələrində aparılan araşdırmaların nəticələri nəzərə alınmaqla yazılmışdır.

Nevrologiya - sinir sisteminin normal və patoloji vəziyyətləri barədə elmdir. Klinik nevrologiya isə tibbin sinir sistemi xəstəliklərinin klinik təzahürünü, epidemiologiyasını və patogenezi öyrənən, xəstəliklərin diaqnozu, müalicəsi və profilaktikası üçün metodlar hazırlayan sahəsidir.

Nevrologiya - ən vacib tibb sahələrindən biridir. Sinir sisteminin patologiyası orqanizmdə bir sıra funksional pozuntulara səbəb olur ki, bu da əksər hallarda xəstəliklərin yaranmasına gətirib çıxarır. Hal-hazırda klinik nevrologiya sahəsində elmi araşdırma üsullarının differensiasiyası və inteqrasiyası prosesləri gedir ki, bu da yeni tədqiqat metodlarının yaranması ilə bağlıdır.

Kliniki nevrologiyanın əsaslarının öyrənilməsi ümumi profilli həkimlər üçün də vacibdir. Bu təkcə bir sıra hallarda, xüsusilə tənqisəlməz vəziyyətlərdə sinir sistemi, onun normal və patoloji vəziyyətlərdə yerinə yetirdiyi funksiyaların rolu ilə deyil, həm də sinir sistemi xəstəliklərinin tibbi-sosial xarakteri ilə müəyyən olunur. Əvvəllər yalnız diaqnoz qoyula biləcək sinir xəstəlikləri artıq son onillikdə ən çox öyrənilmiş xəstəliklər sırasına daxil olmuşdur. İnsan beyni kimyəvi, anatomik, fizioloji, inkişaf nəzəriyyəsi və psixoloji yanaşma metodlarından istifadə edilməklə ən müxtəlif səviyyələrdə öyrənilir.

Ali tibb məktəblərində sinir sistemi xəstəlikləri kursunun tədrisi zamanı qarşıya qoyulan məqsədlər tələbələrə sinir sistemi xəstəliklərinə düşər olmuş xəstənin müayinəsi, bu zaman nevroloji əlamətlərin müəyyənləşdirilməsi, patoloji prosesin xarakteri və lokalizasiyasının müəyyənləşdirilməsi, köməkçi tədqiqat metodlarının nəticələrinin düzgün şərh edilməsi, ən geniş yayılmış sinir sistemi xəstəliklərinin diaqnozunun qoyulması və onların müalicə və profilaktikası metodlarının əsaslarının mənimsənilməsindən ibarətdir.

Dərslük Azərbaycanın və Rusiyanın tanınmış nevroloq professor Zəhra Məmməd qızı Salayevanın xatirəsinə itihaf edilmişdir.

Y.QUSEV,

Rusiya Dövlət Tibb Universitetinin nevrologiya və neyrocərrahiyyə kafedrasının müdiri, Rusiya TEA-nın akademiki, professor

Məntiqsiz qorxu – fobiya

Bəzi vəziyyətlər və ya obyektlərdə duyulan məntiqsiz və həddindən artıq qorxuya spesifik fobiya deyilir. Fobiyalar qadınlarda kişilərə nisbətən 2-3 dəfə daha çox ortaya çıxır.

Xüsusi fobiyanın 16 yaşından başlayır. Bir çoxları uşaqlığından bəri qorxularının olduğunu, bir qismi isə yetkinlik dövründən sonra meydana gəldiyini söyləyər.

Qorxuların səbəbi genetik, yəni irsi ola bilər. Xüsusi fobiyaların əmələ gəlməsində insanların yaşadığı mənfi hadisələrin rolu olduğunu düşünsək, doğru olmaz. Məsələn, liftdə qapalı qaldıqdan sonra lift qorxusu yaşayan, it tərəfindən qovalandıqdan sonra it fobiyası inkişaf edən insanlardan hamımızın xəbəri var. Ancaq bu cür təcrübələri olmayanlarda da fobiyalara rast gəlinir.



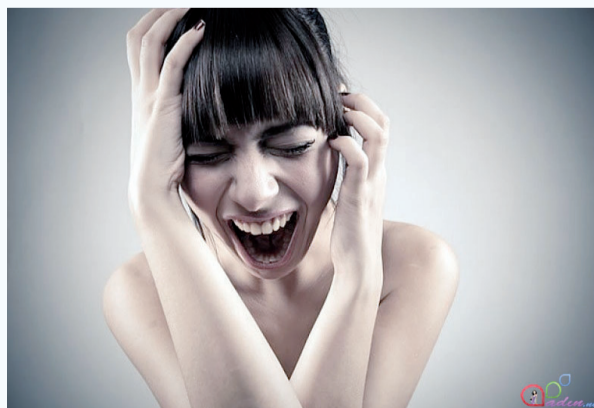
Məntiqsiz qorxunun əlamətləri - məntiqli və məntiqsiz qorxu əsnasında yaşananlar, yəni bədəninizlə zehnimizdə olan dəyişikliklər eynidir. Xüsusi fobiyalarda duyulan qorxu məntiqsizdir. Yüksək bir yerdən aşağı baxmaq bir çox insan üçün həyəcanverici, qorxuducu ola bilər, ancaq fobik adamda qorxu o qədər yüksəksir ki, yüksək binalara belə çıxa bilməzlər. Bəzən də normalda kimsənin qorxmayaacağı vəziyyətlərdən qorxma kimi məntiqsiz qorxular ola bilər. Məsələn, şüşə qırıqlarının, bıçaq kimi kəsici alətlərin batacaq qorxusu kimi. İnsanlar bunların bir az gülünc hal olduğunu fərqləndirir və bundan utanacağı üçün fobiyalarından danışmaq istəməyə bilərlər.

Heyvan fobiyası

Ən çox görülən spesifik fobiya növüdür. Ən çox qorxulan heyvanlara pişik, it, quş, həşəratlar aiddir. Fobiyalar adamda qaçma davranışı inkişaf etdirir - heyvan saxlayan dostlarının evinə getməzlər.

Yüksəklik qorxusu

İkinci ən məşhur spesifik fobiya növüdür. İnsan

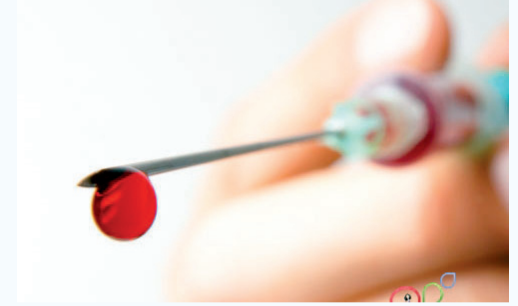


yüksək binalara çıxa bilməz, yüksəkdən baxa bilməz, hətta otaqda pəncərəyə yaxın otura bilməz. Bir çox insan üçün keflə oturub istirahət edəcəyi

eyvanlar belə insanlar üçün əziyyətdir.

Qan və yaralanma fobiyası

Xalq arasında "qan tutması" olaraq da adlanan vəziyyətdir. Qan görəndə narahatlıq hissi çox insanda rast gəlinən bir xüsusiyyətdir. Bu zaman huşun itməsi baş verə bilər. Belə fobiklər həyat qurtarıcı müdaxilələrdən belə qaçarlar. Bir çox insan bu qorxuya görə xəstəxanaya getməz, xəstə insanlara baxa bilməz, tibbi mövzularla əlaqədar televiziya



proqramlarını seyr etməz. Bu cür insanlar həkimlik və tibb bacısı peşəsini seçməzlər.

Udma fobiyası

Bu xəstələrin tək qorxusu bir şey udarkən boğulmaqdır. Yemək yeyərkən, su içərkən boğazlarında nəşə qalar və boğular deyə qorxurlar. Yemək və içməkdən qorxduqları şeylərin siyahısı ola bilər. Çox vaxt ləpələrdən, fırdıq, qoz və s. kiçik dənəli şeylərdən uzaq dururlar. Yemək-içməkdən qaçmağın nəticəsində çox arıqlayırlar.

Qaranlıq fobiyası

Bağlı, qaranlıq və sıxlıq olan yerlərdə duyulan qorxudur. Bu vəziyyətlərdə tipik nümunələr ara-



sında lift, bağlı tavanlı otaqlar və dəhlizlər, qapıları bağlı və sıxlıq olan avtobuslar, yeraltı keçidlər, metro sayıla bilər. Əsas qorxuları bu yerlərdə sıxılıb qalmaq, çıxa bilməmək, nəfəs ala bilməmək, boğulmaqdır. Belə insanlar kinoya və teatra gedə bilməz, getsələr də qıra qreslolarda oturur. Boğazlı geyimlərdə narahat ola bilərlər.

Nələrdən qorxuruq?

Obyektiv fobiya: həşərat, kəpənək, it, iti uclu aşıya və s.

Vəziyyət fobiyası: Bağlı yer, açıq yer, lift, yüksək yer, qaranlıq və s.

Funksiya fobiyası: Yerini islatma, qaz çıxarma, tərləmə və s.

Bu vəziyyətləri yaşayan bir çox insan həkimə müraciət etmir. Bunun da ən əhəmiyyətli səbəbi fobiyaların xəstəlik deyil, xasiyyət, ya da şəxsiyyət xüsusiyyəti olduğunu düşünməsidir. Fobiyanın müalicə edilə bilmədiyinin düşünülməsi də bir başqa əhəmiyyətli faktordur. Halbuki, spesifik fobiyaların müalicəsi mümkündür, üstəlik, müvəffəqiyyət nisbətləri yüksəkdir. Bu qorxuların müalicəsində dərmanların rolu azdır.

Fobiyalarımıza özümüz də qalib gələ bilərik, sadəcə istəmək kifayətdir.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının 7 alimi adlı mükafatlara layiq görülmüşdür

◆ Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) 7 alimi adlı mükafatlara layiq görülmüşdür.

AzərTAc xəbər verir ki, bu barədə qərar aprelin 9-da AMEA-nın Rəyasət Heyətinin iclasında qəbul olunmuşdur.

Tədbirdə AMEA-nın prezidenti, akademik Akif Əlizadə çıxış edərək mükafatların əhəmiyyətindən danışmış və bildirmişdir ki, onların təsis olunmasında məqsəd elmin inkişafında mühüm nailiyyətlər qazanan alimləri daha yüksək səviyyəli tədqiqatlar aparmağa həvəsləndirmək, həmçinin Azərbaycanın görkəmli alimlərinin xatirəsini əbədiləşdirməkdir.

Akademik Cəlal Əliyev və AMEA-nın müxbir üzvü İradə Hüseynova kənd təsərrüfatı sahəsində fundamental tədqiqatları və nailiyyətlərinə görə Həsən bəy Zərdabi adına mükafatla təltif olunmuşlar. Akademik Çingiz Qacar fizika elmi sahəsində fundamental tədqiqatları və nailiyyətlərinə görə Nəsirəddin Tusi adına mükafata layiq görülmüşdür. Akademik Ömər Elda-



rov Azərbaycan mədəniyyətinin və monumental heykəltəraşlıq sənətinin inkişafındakı xidmətlərinə görə akademik Üzeyir Hacıbəyli adına, akademik Bö-yökkişi Ağayev səhiyyənin və tibb elminin fundamental, tətbiqi sahələrinin inkişafındakı çoxillik xidmətlərinə və nailiyyətlərə görə akademik Mirəsədulla Mirqasımov adına, akademik Məhərrəm Məmmədov xüsusi texnika üçün vacib olan sintetik yağların yaradılması və kimya sahəsində əldə etdiyi nailiyyətlərə görə akademik Yusif Məmmədliyəv adına, geologiya-mineralogiya elmləri doktoru Fərid Dadaşov isə geologiya sahəsində fundamental tədqiqatları və nailiyyətlərinə görə akademik Musa Əliyev adına mükafatlara layiq görülmüşlər.

7 aprel – Ümumdünya Sağlamlıq Günüdür

◆ 1950-ci ildən bəri hər il aprel ayının 7-də Ümumdünya Sağlamlıq Günü qeyd edilir.



Hər il Ümumdünya Sağlamlıq Günü'nün mövzusu ÜST üçün prioritet sayılan bir problemi diqqət mərkəzinə gətirir. Ümumdünya Sağlamlıq Günü diqqəti səhiyyə sahəsində beynəlxalq ictimaiyyətə təsir göstərən başlıca problemlərə yönəltmək üçün dünya səviyyəsində bir imkandır. Ümumdünya Sağlamlıq Günü 7 apreldən sonra belə davam edən uzunmüddətli ictimai maarifləndirmə proqramlarının baş-

lanması ilə səciyyələnir.

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (ÜST) bu il Ümumdünya Sağlamlıq Günü'nü "kiçik sancma, böyük təhlükə" devizi altında keçirir.

Dünya əhalisinin yarısından çox hissəsi ağcaqanadlar, milçəklər, genələr, su ilbizləri və digər keçiricilərlə ötürülən xəstəliklərlə riskə məruz qalır. Hər il bir milyardan çox insan transmissiv xəstəliyə yoluxur və bir milyondan artıq şəxs bu xəstəliklərdən həyatını itirir.

ÜST qeyd edir ki, bu xəstəliklərdən qurtulmağın və yoluxmaların qarşısının alınması mümkündür.

Bu "xəstəlik keçiricilərinə qarşı nəzarətə üstünlük verən qlobal sağlamlıq planı" ilə həyata keçirilə bilər.

ÜST-ün Baş direktoru Dr.Marqarit qeyd edir ki, "XXI əsrdə heç kəs milçəyin, ağcaqanadın, genənin sancması nəticəsində vəfat etməməlidir"

2014-cü il Dünya Sağlamlıq Günündə ÜST xəstəlik keçiricilərinə diqqəti artırmağa, təhlükəsiz su, sanitariya və gigiyena təchizatını yaxşılaşdırmağa çağırır.

ÜST-ün Azərbaycandakı Nümayəndəliyi öz tərəfdaşları ilə birgə 2014-cü il Ümumdünya Səhiyyə Günü ilə əlaqədar silsilə görüşlər və ictimaiyyəti məlumatlandırmaq məqsədi ilə tədbirlər təşkil edir.

Avropanın ən gənc ensiklopediyaçısı 23 yaşlı azərbaycanlıdır

◆ Beynəlxalq Elmi Araşdırmalar nəticəsində Avropanın ən gənc ensiklopediyaçısı məlum olmuşdur. Bu siyahıya Azərbaycanın ilk ensiklopedik saytı olan Azens.az-ın yaradıcısı və rəhbəri 23 yaşlı Jalə Orucova başçılıq edir.

Azens.az-dan AzərTAc-a bildirmişlər ki, 2012-ci ildə YAP Gənclər Təşkilatı tərəfindən yaradılmış bu internet resursunun oxucuları dünyanın 29 ölkəsini əhatə edir.

Jalə Orucova 2015-ci ildə "Dünyanın ən gənc ensiklopediyaçısı" adı uğrunda mübarizə aparacaqdır.

Şübhəsiz ki, nəfəs alıb vermək sağlam insanlar üçün çox asan bir işdir. Çox vaxt «Necə nəfəs alıb verməliyik?» mövzusunda danışırıq, çünki nəfəs alıb vermək hər zaman etdiyimiz bir fəaliyyətdir. Bizim həyatda qalacağımızı təmin edən ən əhəmiyyətli hadisə tənəffüsdür. Yatmadan, yemək yemədən, ya da su içmədən günlərlə yaşaya bilərik, amma nəfəs almadan bir neçə dəqiqə belə həyatda qala bilmərik. Buna görə də danışılması zəruri olan ən əhəmiyyətli mövzulardan biri doğru nəfəs alıb verməyi öyrənməkdir.

Doğru nəfəs alıb verməyin əhəmiyyətini daha yaxşı anlamaq üçün ilk əvvəl qeyri-kafi və nizamsız nəfəs alıb verməyin zərərliyinə bir nəzər salmaq lazımdır. Orqanlarımıza oksigen daşınmasına kömək edən ürəyimiz bu kimi bir vəziyyətdə çətinliyə düşən ilk orqanımız ola bilər; yəni, infarkt keçirmə ehtimalımız artacaq. Qan təzyiqinin yüksəlməsi, xərçəng, ani sancılar, sətəlcəm, astma, danışma problemləri, stresslə mübarizə nizamsız nəfəs alıb verməklə yaranan

Daima doğru tənəffüs edən insanlar karbondi-oksidlə mühitlərdə, həyəcan və stress əsnasında daha normal reaksiyalar verir və qırmızı qan hüceyrələri oksigeni orqanlara daha asanlıqla daşıyır.

Vaxtaşırı edilən tənəffüs məşqi də doğru nəfəs alıb verməyimizə köməkçi olacaqdır. Sadə, lakin faydalı bir nəfəs idmanı:

1. *Burunuzdan yavaş bir şəkildə, amma bacardığınız qədər çox nəfəs alın.*

NƏFƏSİ DÜZGÜN ALMAQ LAZIMDIR

problemlərdir.

Digər tərəfdən, doğru və idarəli nəfəs alıb verməyimizin bir çox faydası vardır. Məsələn, ürəyin ritminin düzəlməsi ilə qan təzyiqinin düşməsi, qan dövranının sürətlənməsi, həzmin asanlaşması, stresslə daha asan mübarizə, anti-depressiya dərmanlarından asılılığı və yuxu pozğunluğunu məhv etmək bunlardan bir neçəsidir.

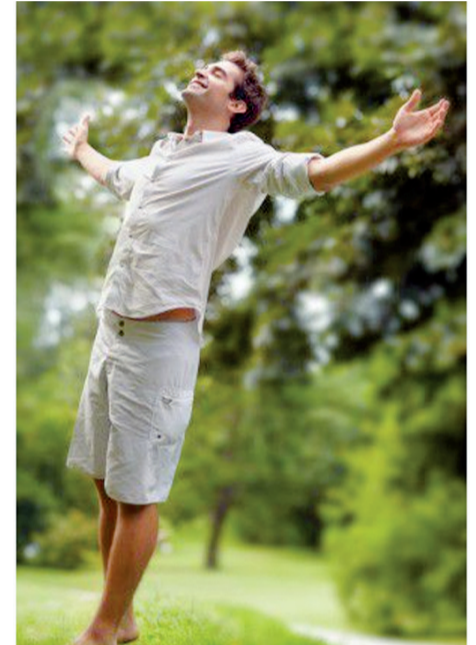
Bu faydaları düşünərkən gündəlik yaşamamızda «Necə doğru nəfəs alıb verməliyik?» sualını cavablandırmalıyıq. Dünya Sağlamlıq Təşkilatının standartlarına görə doğru nəfəs alma dedikdə aşağıdakılar nəzərdə tutulur:

1. *Ciyərləri dəqiqədə 4 və ya 6 litr hava ilə doldurmaq;*

2. *Nəfəs alıb verərkən sinə yerinə diafraqmanı hərəkət etdirmək: Çünki diafraqmanın istifadə edilməsi daha ağır və hər dəfə daha çox hava tənəffüs etməyimizi təmin edir. Diafraqmanın hərəkət etməsi qarın bölgəsindəki orqanları masaj edərək sinə və qarın boşluğundakı təzyiqliyi aradan qaldırır. Mədə və öd kisəsinin yuxarı hərəkətinə maneə törədərək reflüks (mədə suyunun yemək borusuna və daha yuxarıya qalxması) və müxtəlif öd kisəsi xəstəliklərinə qarşı faydalıdır.*

3. *Tənəffüsü ağız əvəzinə burundan etmək (Ağızdan nəfəs almaq nazal bölgədə və bronxlarda arzuolunmaz mukozal ifrazatı açar).*

Doğru nəfəs alıb vermə bilməyən insanlar karbondioksiddə daha həssasdırlar; karbondioksidlə mühitlərdə daha tez və qısa nəfəs alıb verirlər.



2. *Sonra yenə yavaş bir şəkildə ağızınızdan verin.*

3. *1 və 2-ni bir daha təkrarlayın.*

4. *İndi də burunuzdan nəfəs almağa başlayarkən ağır-ağır dördə qədər sayın.*

5. *Nəfəs verməyə başlayarkən də altıya qədər sayın.*

6. *Nəfəs verməyi, nəfəs almaqdan daha yavaş etdiyinizdən əmin olun.*

7. *Nəfəs verərkən əzələlərinizin rahatladığını və boşaldığını hiss edin.*

8. *Bu nəfəs məşqini sıxıldığınız hər hansı bir yerdə və zamanda edə bilərsiniz.*

9. *Gündə ən az 40 dəfə dərindən nəfəs alıb verin.*

"Sağlamlığını qoru" mədəni-kütləvi aksiya təşkil olunmuşdur

◆ Aprelin 12-də paytaxtın Binəqədi rayonunda Heydər Əliyev adına mədəniyyət və istirahət parkında 6 aprel –Dünya Fiziki Aktivlik Günü ilə bağlı "Sağlamlığını qoru" mədəni-kütləvi aksiya keçirilib.

Azərbaycan da daxil olmaqla, dünyanın bir sıra ölkələrində insanlar daha çox oturaq həyat tərzi keçirir ki, bu da nəticədə qeyri-infeksiyon xəstəliklərinin inkişafına və ümumilikdə dünya əhalisinin sağlamlığına təsir edir.

Gənclər və İdman Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AzərTAc-a bildirmişlər ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2011-ci il 7 iyul tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan gəncliyi 2011-2015-ci illərdə" Dövlət Proqramı'nın həyata keçirilməsi üzrə Tədbirlər Planına uyğun olaraq Gənclər və

İdman Nazirliyinin, Binəqədi Rayon İcra Hakimiyyətinin, Səhiyyə Nazirliyinin İctimai Səhiyyə və İslahatlar Mərkəzinin, Binəqədi Rayon Gənclər və İdman İdarəsinin və "İnkişaf namine idman" İctimai Birliyinin birgə təşkilatçılığı ilə keçiriləcək mədəni-kütləvi aksiyanın məqsədi məhz əhali, xüsusilə də məktəblilər arasında fiziki aktivliyi və sağlam həyat tərzi təbliğ etməkdir.

Fləşmobla başlayacaq tədbirin rəsmi açılışından sonra estafet (kisələrlə tarazlıq, vitamin, futbol, xokkey, tennis və basketbol) və ailəvi (ata, ana və uşaq) yarışlar keçirilib.

Eləcə də fiziki aktivliklə bağlı bir sıra müsabiqələr keçirilib. Müsabiqələrdə orta məktəb şagirdləri ilə bərabər, sağlam



imkanları məhdud olan uşaqlar, gənc ailələr də iştirak edib.

Bədii musiqili hissədə müğənnilərin, akrobatların nümunəvi çıxışları və s. təşkil olunub.

Sonda iştirak edən bütün məktəb şagirdləri sertifikat və medallarla təltif olunub.

Birinci, ikinci və üçüncü yerləri tutan məktəblər isə diplom, kubok və digər hədiyyələrlə mükafatlandırıldı.

Festival çərçivəsində, həmçinin əhalinin fiziki aktivliklə bağlı maarifləndirilməsi məqsədilə təşkilatçılar tərəfindən hazırlanmış və çap edilmiş stolüstü təqvim, dəftərcə paylandı.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SƏHIYYƏ NAZİRLİYİ
AZƏRBAYCAN TİBB UNİVERSİTETİ

KAFEDRALAR ÜZRƏ AŞAĞIDAKI YERLƏRİ TUTMAQ ÜÇÜN MÜSABİQƏ ELAN EDİR

Kafedraların professorları (elmləri doktorları, professorlar):

- Onkologiya kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- Epidemiologiya kafedrası - 1 yer
- I mamalıq və ginekologiya kafedrası - 1 yer

Kafedraların dosentləri (fəlsəfə doktorları):

- Terapevtik və pediatrik propedeutika kafedrası - 1 yer (0,75 vahid)
- Terapevtik və pediatrik propedeutika kafedrası - 1 yer
- Bioloji kimya kafedrası - 1 yer
- Xarici dillər kafedrası - 1 yer (0,75 vahid)
- Mikrobiologiya və immunologiya kafedrası - 1 yer
- Məhkəmə təbabəti kafedrası - 1 yer

Kafedraların baş müəllimləri:

- Bioloji kimya kafedrası - 1 yer
- Bioloji kimya kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- Latın dili kafedrası - 1 yer
- İctimai sağlamlıq və səhiyyənin təşkili kafedrası - 2 yer

Kafedraların assistentləri:

- Nevrologiya və tibbi genetik kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- Nevrologiya və tibbi genetik kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- II daxili xəstəliklər kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- İnsan anatomiyası kafedrası - 1 yer
- Patoloji fiziologiya kafedrası - 1 yer
- I uşaq xəstəlikləri kafedrası - 1 yer
- Uşaq yoluxucu xəstəlikləri kafedrası - 1 yer
- Uşaq cərrahlığı kafedrası - 1 yer
- Pediatriya fak. daxili xəstəliklər kafedrası - 1 yer
- Pediatriya fak. daxili xəstəliklər kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- Neonatologiya kafedrası - 1 yer (0,75 vahid)
- Uşaq stomatologiyası kafedrası - 2 yer
- Uşaq stomatologiyası kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- Qulaq, burun, boğaz xəstəlikləri kafedrası - 2 yer
- Mikrobiologiya və immunologiya kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- Neyrocərrahlıq kafedrası - 1 yer
- Farmakoqnoziya və botanika kafedrası - 1 yer
- II cərrahi xəstəliklər kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)

Müsbəqədə iştirak etmək üçün sənədlərin təqdim olunma müddəti elan qəzetdə («Təbib» qəzeti 15 aprel 2014-cü il) dərc olunduğu gündən 30 gün keçənədəkdir. Sənədlər rektorun adına yazılmış ərizə ilə birlikdə aşağıdakı ünvana təqdim edilməlidir:

Bakı şəhəri- Az 1022, Bakıxanov küçəsi 23. Telefon: 597-10-08

Etibarsız sayılır

I müalicə-profilaktika fakültəsinin VI kurs, 41^b qrup tələbəsi Babayev Tərlan Abdurahman oğlunun adına verilmiş qiymət kitabçası itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Hərbi tibb fakültəsinin III kurs, 1130^b qrup tələbəsi Seyidov Yusif Abdulla oğlunun adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

I müalicə-profilaktika fakültəsinin V kurs, 7^b qrup tələbəsi Məmmədli Natiq Elyar oğlunun adına verilmiş qiymət kitabçası itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Əhmədova Hədiyyə Mehti qızına 1991- ci ildə Azərbaycan Tibb Universiteti tərəfindən pediatriya ixtisası üzrə verilmiş internatura vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

I müalicə-profilaktika fakültəsinin VI kurs, 41^b qrup tələbəsi Ağamalıyev Uğur Qubad oğlunun adına verilmiş tələbə bileti və qiymət kitabçası itdiyi üçün etibarsız sayılır.

II müalicə-profilaktika fakültəsinin III kurs, 338^b qrup tələbəsi Manafov İftixar Vüqar oğlunun adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

ATU-nun ağız və üz-çənə cərrahiyyəsi ixtisası üzrə həkim-rezident Yusibov Əhməd Elşad oğlunun adına verilmiş rezidentura vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

II müalicə-profilaktika fakültəsinin I kurs, 295^b qrup tələbəsi Muhisen Arin İssam qızına Azərbaycan Respublikasının ərazisində müvəqqəti yaşamaq üçün verilmiş icazə vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

II müalicə-profilaktika fakültəsinin II kurs, 320^c qrup tələbəsi İsmayılova Jala Nazim qızının adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

I müalicə-profilaktika fakültəsinin I kurs, 78^a qrup tələbəsi Yusifzadə Əlisahib Çingiz oğlunun adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Amerikalı alim ATU-da mühazirə oxudu

◆ Gündən-günə inkişaf edən Azərbaycanımızda bütün sahələrlə yanaşı, təhsildə də sürətli inkişaf müşahidə edilməkdədir. Təhsilin inkişafında bir sıra islahatlar həyata keçirilir.

Ali təhsil müəssisələrində "Boloniya" sisteminin tətbiqi, "Xaricdə təhsil" proqramları, auditoriyaların müasir elektron avadanlıqlarla təchizi, dünyanın inkişaf etmiş ölkələrinin universitetlərində dərs deyən professor-müəllimlərin bizim universitetlərdə mühazirələrinin təşkili və s. yeniliklər Azərbaycan təhsilinin dünyəviləşməsinin bariz nümunəsidir. Elə bu islahatlardan biridir ki, Amerika Birləşmiş Ştatlarının Viskonsin-La Kross Universitetinin "Səhiyyə təhsili və sağlamlığın möhkəmləndirilməsi" kafedrasının (Department of Health Education and Health Promotion) ictimai sağlamlıq üzrə mütəxəssisi, Fulbrayt proqramı təqaüdüçüsü Robert Ceklin Azərbaycan Tibb Universitetinin "Uşaq və yeniyetmələr gigiyenası" kafedrasında professor-müəllim heyəti və tələbələr üçün "Uşaq və yeniyetmələrin sağlam inkişafı və fiziki aktivliyi" mövzusunda mühazirə oxudu. Mühazirədə ABŞ və dünyada uşaq və yeniyetmələrin sağlam inkişafı və fiziki aktivliyi sahəsində mövcud olan aktual problemlər və bunun nəticəsində yaranan xəstəliklərin profilaktikası haqqında məlumatlar verildi. Fikir mübadiləsi aparılaraq mühazirə iştirakçılarının sualları cavablandırıldı. Mühazirə interaktiv olaraq çox maraqlı keçdi. Mən öz adımdan və tələbə



yoldaşlarım adından belə mühazirə təşkil etdikləri üçün universitetimizin xarici əlaqələr şöbəsinin müdiri, dosent Rəhimə Qabulova, tibbi-profilaktika fakültəsinin tədris üzrə məsləhətçisi dosent Şəhla Balayeva, uşaq və yeniyetmələr gigiyenası kafedrasının müdiri dosent S.Gürzəliyevə təşəkkür və minnətdarlığımı bildirirəm. İngilis dilində oxunan mühazirənin dinləyicilər tərəfindən tam dolğunluğu ilə mənimsənilməsində tərcümə edən rezident Emin Məmmədovun da xüsusi rolunu qeyd etmək istəyirəm. Umid edirəm ki, belə mühazirələr davamlı olacaq və bu mühazirələr Azərbaycan təhsilinə öz tövəhsini verəcəkdir.

Səxavət Xəlilli,
IV kurs, 625^b qrup tələbəsi

Gürcüstanda yaşayan daha bir azərbaycanlı öz qeyri-adi bacarığı ilə diqqəti cəlb etmişdir

◆ Gürcüstan azərbaycanlılarının yığcam yaşadığı Kvemo Kartli-Borçalı bölgəsinin Tetrixaro (Ağbulaq) rayonundakı Kosalar kənd sakini, "maqnit adam" adı ilə məşhur olan Etibar Budaqlı Ginenin rekordlar kitabına düşmüşdür. Bu günlərdə daha bir soydaşımızın qeyri-adi gücə - bioenerjiyə malik olduğu aşkara çıxmışdır.

AzərTAc xəbər verir ki, o, Dmanisi rayonunun Ermənistanla sərhəddə yerləşən Yırğançay kəndinin sakini 42 yaşlı İsmayıl Kazımovdur. İ.Kazımov bədənində 160 kiloqram dəmir



əşyanı saxlaya bilir. Bundan əlavə, o, 13 nəfərin əyləşdiyi "Ford" markalı minik avtomobilini (təxminən 3 ton ağırlıqda) çəkə

bilməmişdir.

İ.Kazımov öz qeyri-adi bacarığını nümayiş etdirmək üçün Rusiyadan dəvət almışdır. Lakin, Dmanisi Rayon İcra Hakimiyyəti ona istedadını doğma vətəninə nümayiş etdirməyi təklif etdiyindən İ.Kazımov Rusiyaya səfərini təxirə salmışdır.

İ.Kazımov cəmi üç ay öncə qeyri-adi gücə malik olduğunu hiss etmişdir və ilk dəfə Tbilisidə çıxış etmişdir.

Xorultu ürək-damar xəstəliklərinin xəbərçisi ola bilər

◆ Xorultu yuxu arteriyasının divarlarının qalınlaşma riskini piylənmədən, siqaret çəkməkdən və ya yüksək xolesterin səviyyəsindən də çox artıra bilər. Bu barədə Henri Ford adına Detroyt Xəstəxanasının tədqiqatçıları xəbər verir. Onların aşkar etdiyinə görə, beyinə oksigenlə zəngin qanı ötürən damarların bu cür anomaliyası ateroskleroz (arteriyaların daralması) barədə xəbər verir.

Tədqiqatçılar əmindirlər ki, bu səbəbdən xorultuya əhəmiyyət verməmək olmaz, - həkimə müraciət etmək lazımdır. Onlar yuxuda xoruldayan (hətta apnoedən əziyyət çəkməyən) insanların yuxu arteriyasında dəyişikliklər aşkar ediblər. Tədqiqatçıların fikrinə görə, bu dəyişikliklər, görünür ki, xorultunun vibrasiyalarına görə əmələ gələn travma və iltihabi prosesin nəticəsidir. Apnoe ənənəvi olaraq ÜDX və bir sıra digər ciddi sağlamlıq problemləriylə əlaqələndirilir. Lakin həkimlər əmindirlər ki, ürək-damar xəstəliklərinin riski xorultuya görə və apnoenin əmələ gəlməsindən xeyli əvvəl yüksəlməyə başlaya bilər.

Uzun illər aparılan tədqiqatda apnoeyə düşər olan 18-50 yaş arası insanlar iştirak edib. Yuxuda xoruldayanların yuxu arteriyasının intima-medial seqmentinin qalınlığı (ateroskleroz proqresinin qiymətləndirmə göstəricisi) xoruldamayan insanlardan fərqli olaraq daha çox olub.

Ürəyin hüceyrələrini infarkt zamanı və ondan sonra qoruyan maddə yaradılıb

◆ Skripss tədqiqat institutunun alimlərinin yaratdığı maddələrin istifadəsiylə müəyyən fermentin yatırılması ürək hüceyrələrini və ətraf toxumaları infarktdan sonra qan dövranının bərpası (reperfuziya) zamanı güclü zədələrdən qoruyur.

İnfarkt zamanı qan təminatı kəskin məhdudlaşır, ürəyin və ətraf toxumaların hüceyrələrinə oksigen çatmır və bu səbəbdən onlara bir neçə dəqiqə ərzində mühüm dərəcədə zərər toxuna bilər. "İşemik kaskad" adlanan hal əmələ gəlir - oksigensiz şəraitdə metabolik tullantıların kəskin xaric edilməsi baş verir və nəticədə hüceyrə membranları və mitoxondriyalar zədələnir. Reperfuziya zamanı hüceyrələrə hücum edərək onları zədələyən azad radikalın və oksigenin aktiv növlərinin güclənmiş istehsalı baş verir.

C-Jun-N-terminal Kinazının (JNK) yatırılması laborator siçovulları işemik-reperfüziona zədələrdən qoruyub: toxumaların ümumi ölüm həcmi 34% qədər azalıb. Oksigenin aktiv növlərinin səviyyəsi və mitoxondriyaların fəaliyyətinin pozulması mühüm dərəcədə azalmışdır.

Əvvəlki tədqiqatlarda aşkarlanmışdır ki, oksidativ stres zamanı JNK mitoxondriyalara köçür. Bu köçməni JNK aktivasiyasıyla birlikdə qaraciyər zədələnməsi, neyronların ölümü və s. kimi bir sıra ciddi problemlərlə bağlayırlar. Alimlərin yaratdığı peptid və aşağı molekulyar çəkili birləşmə dağılmanın qarşısını alır və nəticədə proqramlaşmış ölümdən məhv olan hüceyrələrin sayı dörd dəfə az olur.

Baş redaktor
ELDAR İSMAYIL

Müəlliflərlə redaksiyanın
mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.
Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Qəzet "Təbib" qəzetinin
kompyuter mərkəzində yığılır,
səhifələnilir, "Bəxtiyar-4" İKŞ-də
çap olunur.

ÜNVANIMIZ:
Mərdanov qardaşları - 100
2-ci mərtəbə,
tel.: 595-24-97
tabibqazeti@gmail.com

Lisensiya N - 022633
İndeks -0269
Sayı 4000
Sifariş: 147